Науково-методичний супровід готовності педагогів до організації партнерства з батьками майбутніх першокласників задля підвищення культури відповідального батьківства

Капустіна Н.О., методист Центру громадянського виховання КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»

Шановні колеги!

Відповідно до Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту» діти старшого дошкільного віку обов'язково охоплюються дошкільною освітою. При цьому їх батьки визначені учасниками освітнього процесу, що вказує на необхідність участі батьків у підготовці дитини до школи у співпраці із закладом дошкільної освіти (далі – ЗДО). Права та обов'язки батьків дітей, а також напрями їх співпраці із ЗДО відображено в статті 36 Закону України «Про дошкільну освіту».

У Базовому компоненті дошкільної освіти (нова редакція) наголошено на важливості взаємодії ЗДО з сім'ями дітей як учасниками освітнього процесу, участі батьків у розвитку компетентностей дитини, в освітньому процесі закладу дошкільної освіти, що покладає на батьків відповідальність за виховання, розвиток і навчання своєї дитини.

Харківська область має досвід організації партнерської взаємодії педагогів закладу дошкільної освіти з батьками майбутніх першокласників (дітей старшого дошкільного віку). Щорічно Департаментом науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації спільно з Комунальним вищим навчальним закладом «Харківська академія неперервної освіти» проводяться Інтернет-збори батьків майбутніх першокласників. Результати Інтернет-зборів аналізуються, за підсумками аналізу надаються рекомендації щодо роботи з батьками майбутніх першокласників з підготовки дітей до школи.

У 2021 році в Інтернет-зборах взяли участь 2 635 батьків дітей старшого дошкільного віку. За підсумками заходу було з'ясовано найактуальніші питання щодо підготовки дітей до школи, серед яких:

- порядок зарахування дітей до 1 класу;
- умови та зміст навчання у 1 класі відповідно до Концепції «Нова українська школа»;
- організація роботи груп продовженого дня;
- забезпечення першокласників підручниками;
- складові готовності дитини до школи;
- адаптація дитини до школи;
- перелік умінь та навичок, які повинна мати дитина перед вступом до школи;
- організації освітнього процесу дітей, які мають особливості розвитку, зокрема вади мовлення; навчання дітей з особливими освітніми потребами;

- режим дня першокласника, створення освітнього середовища вдома.

Цього року з відомих причин Інтернет-збори не відбулися. Разом із тим проблеми, що були виявлені у 2021 році, залишаються актуальними і сьогодні. Ознайомитися з матеріалами за підсумками проведення регіональних Інтернет-зборів батьків майбутніх першокласників у 2021 році можна на сайті Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти» у розділі «Дошкільна освіта» за посиланням: https://cutt.ly/CJXNf1u

У зв'язку із ситуацією, що склалася сьогодні в Україні, у роботі з майбутніми першокласниками чинними залишаються Методичні рекомендації щодо здійснення освітньої діяльності з питань дошкільної освіти на період дії правового режиму воєнного стану *(лист Міністерства освіти і науки України від 02.04.2022 № 1/3845-22*).

Так, головними завданнями діяльності закладів дошкільної освіти визначено забезпечення партнерської взаємодії педагогів із батьками майбутніх першокласників; підтримка дітей та батьків у складних ситуаціях; організація освітнього процесу з дітьми дошкільного віку; налагодження зв'язків і підтримка педагогічного партнерства ЗДО з батьками вихованців; надання різних видів психолого-педагогічної підтримки дітям, батькам. При цьому партнерська взаємодія між батьками та педагогічним колективом зазначена як ключова передумова налагодження ефективного та дієвого освітнього процесу з огляду на вікові особливості дітей дошкільного віку.

Задля забезпечення ефективності комунікації з батьками, вихователями й усіма, хто задіяний в освітньому процесі, рекомендовано обрати оптимальні для здійснення кожного конкретного завдання канали комунікації. До основних форм онлайн-комунікації віднесено відеоконференцію, форум, чат, блог, електронну пошту, анкетування, соціальні мережі.

Значна увага приділяється сайту ЗДО, за допомогою якого можна організувати взаємодію всіх учасників освітнього процесу, створити віртуальну бібліотеку, своєрідний банк освітніх ресурсів, постійно оновлювати і поповнювати інформаційне наповнення сайту, використовувати ресурси онлайн-освіти, забезпечити залучення тимчасово переміщених дітей та їхніх сімей до різних програм з дошкільної освіти.

У 2022/2023 н. р. діяльність закладів дошкільної освіти здійснюватиметься відповідно до методичних рекомендацій (*лист Міністерства освіти і науки України від 27.07.2022 № 1/8504-22).*

Звертаємо Вашу увагу, що оскільки форма організації освітнього процесу у ЗДО залежить від безпекової ситуації у кожному регіоні, комунікація має здійснюватися з урахуванням локації дітей (удома, у бомбосховищі, в умовах зовнішньої або внутрішньої міграції, у закладі дошкільної освіти, з батьками, вихователями) і орієнтуватися на виконання різних завдань:

– інформування сімей, що евакуйовані з небезпечних територій і можуть долучитися до освітнього процесу за місцем тимчасового проживання;

– надання інформації щодо можливості використання приватних освітніх платформ із безкоштовним доступом до освітніх послуг з метою залучення дітей до освітнього процесу;

– сприяння тимчасовому долученню дітей майбутніх першокласників до освітнього процесу в ЗДО в зарубіжних країнах на період воєнних дій,

– організація індивідуальних консультацій із фахівцями (практичними психологами, психотерапевтами, медичними працівниками та ін.);

– психологічний супровід дітей майбутніх першокласників та їхніх батьків у кризовому стані (в умовах евакуації, під час перебування у бомбосховищах, у медичних закладах, прихистках, під час перетину кордону тощо).

Задля забезпечення ефективності комунікації з батьками, вихователями й усіма задіяними в освітньому процесі, рекомендовано обрати оптимальні для виконання кожного конкретного завдання канали комунікації.

У складних умовах корисними можуть бути сервіси та інструменти комунікації в онлайн-режимі, а саме:

– розміщення на сайті ЗДО рекомендацій для батьків щодо роботи з дітьми майбутніх першокласників;

– створення спільнот із батьками, вихователями, психологами, тощо в соціальних мережах Viber, Telegram, WhatsAppта з використанням електронних платформ Zoom, GoogleMeet, GoogleClassroom, Microsoft Teams з метою надання інформаційно-освітніх та психолого-педагогічних послуг .

В умовах запровадження дистанційної форми організації освітнього процесу батьки мають стати партнерами педагогічних працівників. Тобто перша робота має здійснюватися саме з ними, а вже далі з їхніми дітьми.

Особливу увагу треба звернути на організацію дистанційної освіти дітей з особливими освітніми потребами (далі – діти з ООП).

Рекомендуємо здійснити перехід від прямої моделі надання освітніх послуг до тренерську: вихователь переважно консультує батьків дитини з ООП щодо того, як її розвивати, як правильно заспокоїти, як впоратися з агресією чи істерикою тощо.

Педагог безпосередньо не має контакту з дитиною з ООП, але через батьків може продовжити її розвиток та освіту.

З метою надання допомоги педагогічним працівникам щодо забезпечення належної взаємодії педагогів з дітьми старшого дошкільного віку та їх батьками (налагодження зв'язку, організації освітньої діяльності педагога з майбутніми першокласниками, підтримки дітей та їх батьків) Комунальним вищим навчальним закладом «Харківська академія неперервної освіти» підготовлено відповідні матеріали, що висвітлювали такі питання:

– застосування ефективних *інструментів* організації роботи з дітьми та їх батьками у дистанційній формі;

– використання сайту закладу дошкільної освіти для допомоги дитині у здобутті дошкільної освіти разом з батьками.

Більш детально з цими матеріалами можна ознайомитися на сайті Академії https://edu-post-diploma.kharkov.ua/ (розділ «Дошкільна освіта»).

Для налагодження партнерської взаємодії педагогів з батьками майбутніх першокласників пропонуємо використовувати у роботі матеріали, розміщенні на сайті МОН України:

– рубрику «Сучасне дошклілля під крилами захисту»;

– платформу розвитку дошкільнят «НУМО»;

– поради з надання першої психологічної допомоги людям, які пережили кризову подію;

– поради від експертів ЮНІСЕФ «Як підтримати дітей у стресових ситуаціях».